

2419

No. 162

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over de ontwerpen van wet, inzake:

- a. bescherming van de bevolking;
- b. noodwachten voor de bescherming van de bevolking, de personeelsvoorziening van deze noodwachten en de rechtstoestand van dit personeel;
- c. verplaatsing van bevolking;
- d. verzekering van het beschikbaar blijven van goederen in geval van oorlog, oorlogsgevaar, daaraan verwante en daarmee verband houdende buitengewone omstandigheden.

De overweging van deze ontwerpen van wet in de afdelingen der Kamer heeft geleid tot de volgende opmerkingen.

I. *Opmerkingen van algemenen aard*

Vele leden juichten de indiening van deze wetsontwerpen om verschillende redenen toe. Naar van hunnentwege reeds eerder was betoogd, heeft de organisatorische en technische voorbereiding van de bescherming der burgerlijke bevolking al zo geruimen tijd in beslag genomen en bereids in zodanige mate invloed geoefend op het bestuurlijke bestel, dat een duidelijke en sluitende wettelijke regeling er van volstrekt vereist is. Zulk een regeling achtten deze leden vooral noodzakelijk, opdat een deugdelijke scheiding en onderscheiding tussen de competenties worde vastgesteld en daarmee een de rechtszekerheid waarborgende grondslag worde gegeven aan het veelomvattende werk, hetwelk te dezen moet worden verricht. De leden, hier aan het woord, konden in het algemeen instemmen met den vorm, waarin de Regering de voorgestelde regeling heeft vervat. Gegeven het karakter van dit complex van voorzieningen, waren zij van mening, dat men er in was geslaagd, het juiste midden te vinden tussen bemoeiing van de centrale en die van de locale Overheid. Dat de laatstbedoelde feitelijk geheel is geconcentreerd in den burgemeester, leek hun in overeenstemming met de traditionele ambtelijke positie van dien functionaris. Deze immers is van oudsher de hoogste plaatselijke gezagsdrager ten opzichte van de politiezorg tot handhaving van openbare orde en rust. Bovendien berust bij hem het opperbevel bij brand en brandbestrijding.

Dat daarnevens artikel 15 van het eerste wetsontwerp voorziet in zoveel mogelijk voorafgaand overleg omtrent de vervulling van 's burgemeesters taak met het college van burgemeester en wethouders, en in een behoorlijke voorlichting dienaangaande van den raad der gemeente, docht den hier aan het woord zijnden leden een geschikte oplossing van het vraagstuk, hoe die bestuursorganen moeten worden betrokken bij de voorbereiding van een organisatie, welke op de medewerking en den bijval van de gehele burgerij behoort te steunen. Van de noodzakelijkheid van dit laatste waren deze leden zo zeer overtuigd, dat zij andermaal er op wilden aandringen, vooral ook plaatselijk bekendheid te geven aan en vrouwen te wekken in het instituut van de burgerlijke verdediging. Voorts bepleitten zij naar aanleiding hiervan, dat een en ander uit een centraal punt zou worden geleid en niet zou geschieden over de hoofden van de mensen heen, „die het ten slotte moeten doen”. Zoals nog onlangs bij de woningbouwleningen is gebleken, heeft de ervaring nu eenmaal geleerd, dat optreden en aanmoediging ter plaatse in den regel het beste effect oplevert.

Te recht heeft, aldus de hier aan het woord zijnde leden, de Regering voorop gesteld, dat het Nederlandse volk binnen gemeentelijk kader het instituut van de bescherming der bevolking tot leven zal moeten brengen. Gelet hierop kwam de kostenregeling, neergelegd in artikel 26 van het eerste wetsontwerp, dezen leden tamelijk vaag voor. Immers, daar het in casu zgn. verplichte uitgaven op de gemeentebevoegdheid betreft, had het aanbeveling verdiend, de tegemoetkoming van het Rijk in de bedoelde kosten niet bij algemenen maatregel van bestuur, doch bij de wet zelf te regelen, zoals bijv. in de Distributiewet-1939 is geschied. De gemeenten zouden dan hebben geweten, waaraan

zij toe zijn, aangenomen, dat als redelijk wordt aanvaard, dat de gemeenten participeren in de financiering van dit onderdeel der „nationale” verdediging. Naar de mening van sommigen der leden, hier aan woord, bestaan er echter goede gronden voor de stelling, dat het Rijk de materiële uitrusting — tegenover de personele — van deze rijkstaak behoort te betalen.

Ten slotte spraken deze leden hun bevreemding uit over die bepalingen in artikel 13 van het eerste wetsontwerp, welke voorzien in de mogelijkheid van schorsing of vernietiging van gedragsregels en andere voorschriften, door den burgemeester bij verordening vast te stellen. Zij trokken het nut van die bepalingen in twijfel, met name onder calamiteuze omstandigheden, waarbij snel handelen een eerste vereiste is en een vrij lange procedure uiteraard weinig nut kan hebben.

Vele leden sloten zich, wat de hoofdzaken betreft, gaarne bij het vorenstaande aan. Inzonderheid juichten zij toe, dat tijdens het gemeen overleg tussen Regering en Tweede Kamer aan de positie van den burgemeester meer recht was gedaan dan bij den oorspronkelijken opzet het geval was geweest.

Deze leden waren van mening, dat het Rijk de kosten, aan de uitvoering van de voorgestelde maatregelen verbonden, volledig dient te dragen. Zou dit niet geschieden, dan duchtten zij daarvan ernstige gevolgen voor de gemeenten.

Enige leden betoogden, dat in den modernen, totalitair oorlog de gevaren voor de burgerlijke bevolking groter zijn geworden, en nog zullen toenemen, wanneer bij een mogelijk nieuw conflict ook de atoomsplittingsbom toepassing zal vinden. Hierbij komt nog, dat de vijandelijke militairen dekking tegen luchtaanvallen zullen zoeken te midden der burgers, waardoor het lot van dezen nog hachelijker zal zijn. Een en ander vordert, dat er maatregelen tot bescherming van de burgerij worden genomen. Zulke maatregelen moeten worden georganiseerd. De aanhangige wetsontwerpen maken daarmee een begin. Dit had de instemming van de hier aan het woord zijnde leden. Zij beseften intussen zowel, dat die bescherming nimmer volledig kan zijn, als dat hetgeen men wenst te organiseren, niet opeens gereed kan zijn en een geleidelijke ontwikkeling vereist.

Bij de overweging van wat bereikbaar is heeft de Regering, zo vervolgden de leden, hier aan het woord, voorlichting gezocht in het buitenland en heeft zij laten onderzoeken hetgeen aldaar tijdens den laatstgevoerden oorlog is geschied, alsmede wat er thans geschiedt met het oog op de mogelijkheid van een nieuwen oorlog. Bedoeld onderzoek heeft bevestigd, dat een afdoende bescherming niet kan worden geboden, doch dat de gevaren, waaraan de burgerlijke bevolking bloot staat, toch in belangrijke mate kunnen worden verminderd.

De hier aan het woord zijnde leden achtten evenwel het daarvoor uitgetrokken bedrag van circa f 80 miljoen te gering.

Met het voornemen, het burgerlijke bestuur zo lang mogelijk te handhaven, konden zij zich verenigen, als ook met de bedoeling der Regering, nadat de staat van oorlog of die van beleg is afgekondigd, zo mogelijk de burgerlijke autoriteit in functie te laten. Als zodanig wordt ten aanzien van de bescherming der civiele bevolking de burgemeester aangewezen. Ook dit juichten de hier aan het woord zijnde leden toe, omdat te dien opzichte zowel besluitvaardigheid als een efficiënte samenwerking met hoger gezag en omliggende gemeenten is vereist. Dat de burgemeesters daarbij van hoger hand richtlijnen ontvangen, achtten zij onvermijdelijk. Zulks moge enigermate in strijd zijn met het beginsel van den naar eigen inzicht besturende burgemeester, het nadeel, er aan verbonden, moet in casu worden aanvaard, aangezien het in hoge mate wenselijk is, juist in tijden van gevaar, de bescherming van de burgerlijke bevolking zoveel mogelijk in handen te laten van den vertrouwensman der gemeente in stede van haar op te dragen aan personen, bij de plaatselijke bevolking niet of althans niet zó bekend.

Sommige leden had het getroffen, dat de Regering, hoewel zij wederom in haar toelichting bij de aanhangige wetsontwerpen de aandacht vestigde op de betekenis van de plaatselijke Overheid, in feite niet in overeenstemming daarmee heeft gehandeld. Immers, de wetsontwerpen behelzen een hiërarchieke gezagsordening tussen den Minister van Binnenlandse Zaken en den Commissaris der Koningin ter ener en den burgemeester ter andere zijde.

Zelfs worden in de ontworpen regeling „aanwijzingen” geïntroduceerd, waardoor de burgemeester wordt gemaakt tot een onzelfstandig uitvoerder van voorschriften. De leden, hier aan het woord, waren van mening, dat zulks in het Nederlandse staatsrecht niet thuis behoort. Het herinnert te zeer aan den Duitschen bezettingstijd, toen men ten onzent voor het eerst met „aanwijzingen” kennis maakte.

Voorts constateerden de leden, hier aan het woord, met leedwezen, dat de onderscheidene wetsontwerpen sterke centralistische

tendenties vertonen. Het had hun aandacht getrokken, dat zulks in toenemende mate het geval is bij wetsontwerpen, van het Departement van Binnenlandse Zaken uitgaande. Dit betreunden zij, omdat huns inziens dat Departement bij uitstek is geroepen om voor de rechten van de gemeenten en haar bestuurders te waken.

Uit de verschillende voorstellen blijkt, naar het gevoelen van de hier aan het woord zijnde leden, dat ten Departemente van Binnenlandse Zaken het ware vertrouwen in het beleid en de bekwaamheid van de plaatselijke autoriteiten ontbreekt. Men verliest daarbij uit het oog, dat de bevolking, zoals in Mei 1940 is gebleken, zich in moeilijke omstandigheden juist geheel verlaat op de lokale overheidsorganen, die toenmaals nagenoeg zonder uitzondering hebben getoond, dat zij het vertrouwen, in hen gesteld, waardig waren.

De thans ontworpen hiërarchieke regeling nu stelt dat vertrouwen bij voorbaat discutabel.

Een symptoom van denzelfden centralistischen gedachtengang hadden de hier aan het woord zijnde leden aangetroffen in het althans aanvankelijk gekoesterde voornemen, te 's-Gravenhage een volledig kaartsysteem aan te leggen van allen, die bij de bescherming van de bevolking zouden worden betrokken. Gaarne zouden zij vernemen, of de Regering bedoeld voornemen heeft gehandhaafd.

Kritiek oefenden deze leden wijders op het plan, motorvoertuigen te doen vorderen door de Rijksverkeersinspectie in plaats van door de burgemeesters, die hiertoe alleen bevoegd zullen worden verklaard, wanneer „de verbindingen verbroken zullen zijn”. Wat moet, zo werd gevraagd, onder dit laatste worden verstaan? Heeft het alleen betrekking op de lijnverbindingen of ook op de radiografische en radiotelefonische contacten?

Hoe stelt de Regering, zo vroeg men verder, zich die centrale vorderingen in concreto voor, wanneer een calamiteit ogenblikkelijk ingrijpen vereist?

Ook bij het aanschaffen van materieel wordt thans, naar verluidt, in zodanige mate centralistisch te werk gegaan, dat de gemeenten van 's-Gravenhage uit bepaalde aantallen kruiwagens krijgen toegewezen.

Het grote aantal circulaires, hetwelk tot in de details alles regelt, duidt op dezelfde centralistische tendentie.

Ettelijke leden waren van oordeel, dat geen enkele maatregel afdoende bescherming biedt tegen de moderne oorlogvoering en dat derhalve de vraag is gewettigd, of de uitgetrokken bedragen wel aan hun doel zullen beantwoorden. Nochtans achtten zij het onverantwoord, zich daartegen te verzetten, ook omdat de voorgestelde maatregelen in elk geval zullen bijdragen tot vermindering van het oorlogsgeweld.

De leden, hier aan het woord, hadden den indruk, dat ons volk niet gelooft in de mogelijkheid van een doeltreffende voorziening ter zake. Dit maakt het huns inziens noodzakelijk, dat ernstige aandacht wordt besteed aan de voorlichting van de bevolking op dit stuk.

Enkele leden verklaarden, tegen deze wetsontwerpen zeer ernstig bezwaar te hebben. Deze leden zagen daarin een soort van oorlogsvoorbereiding, omdat ze, indien tot wet verheven, zonder twijfel de oorlogspsychose zullen aanwakkeren. Naar hun gevoelen zouden de gelden, welke voor de toepassing van de ontworpen bepalingen zijn uitgetrokken, beter kunnen worden besteed, en wel tot propaganda voor den vrede.

Voorts hadden deze leden overwegend bezwaar er tegen, dat de kosten, aan de voorgestelde maatregelen verbonden, ten laste van de gemeenten worden gebracht. Ook huns inziens behoort het Rijk die kosten te dragen.

Andere leden betwistten, dat de voorgestelde maatregelen ongewenst of zelfs onnodig zouden zijn. Zij waren van oordeel, dat die maatregelen ons volk worden opgedrongen door den internationalen toestand. Zij zouden het ook psychologisch niet verantwoord achten, indien die maatregelen achterwege werden gelaten, al erkenden zij, dat de uitvoering er van zeer aanzienlijke bedragen zal vorderen.

Intussen oordeelden ook zij het minder juist, dat een groot deel van de daarmede gemoeide uitgaven ten laste van de gemeenten zullen worden gebracht. Met name geldt dit huns inziens voor de grote gemeenten, welke wel alle tot de A-gemeenten zullen behoren. Amsterdam b.v. zal zoveel kosten te zijnen laste krijgen, dat ze haast niet te dragen zijn.

II. Opmerkingen van bijzonderen aard.

§ 1. Betoogd werd, dat artikel 26 van het eerste wetsontwerp belangrijk was verbeterd, doordat het was aangevuld met de bepaling, dat de algemene maatregel van bestuur, waarbij de rijksbedragen aan de gemeenten zullen worden geregeld, bij de wet dient te worden

bevestigd. De Staten-Generaal zullen dus te zijner tijd een nadere uitspraak kunnen doen omtrent de vergoedingen. Niettemin achtten men het gewenst, reeds thans wat meer zekerheid te verkrijgen over de vraag, voor welke onderdelen van de bevolkingsbescherming vergoedingen aan de gemeenten worden toegedacht, hoe groot deze vergoedingen zijn en of hierbij rekening wordt gehouden met:

- a. den financiëlen nood van verschillende gemeenten;
- b. de in Juli 1951 in uitzicht gestelde vrijwel integrale vergoeding van de gemeentelijke uitgaven uit hoofde van de bescherming van de bevolking (wetsontwerp no. 2215, stuk no. 3);
- c. de integrale vergoeding, toegedacht aan de provincies (artikel 27 van het eerste wetsontwerp), en
- d. de omstandigheid, dat de bescherming van de bevolking een onderdeel is van de landsverdediging, en dat het Rijk de uitgaven voor de, met die bescherming op één lijn staande, militaire defensie ten volle draagt.

Bij de behandeling van de aanhangige wetsontwerpen in de Tweede Kamer heeft de Regering, aldus de hier aan het woord zijnde leden, geen antwoord gegeven op de haar in het Voorlopig Verslag der Commissie van Rapporteurs gestelde vraag, waarom in Juli 1951 min of meer integrale vergoedingen aan de gemeenten in uitzicht waren gesteld, doch thans, mede blijkens artikel 26 van het eerste wetsontwerp, aan bijdragen ter tegemoetkoming in of tot goedmaking van de gemeentelijke uitgaven ter zake van de bescherming van de burgerlijke bevolking wordt gedacht. Wel heeft de Regering verklaard, dat haar zo al geen integrale, dan toch redelijke vergoedingen voor ogen staan. Niettemin wekken de dusver geprojecteerde voorlopige vergoedingen de vrees, dat de Regering doelt op vergoedingen, welke óf zeer onvoldoende zullen zijn, óf te krap, óf zelfs geheel onvoldoende zullen wezen.

Vooruitlopende op den algemenen maatregel van bestuur, heeft de Regering voor de gemeenten, blijkens een ministeriëlen brief van 6 September 1951, welke in de Tweede Kamer ter sprake is gebracht, voorlopige vergoedingen geprojecteerd voor de kosten van commandovoering, van berging en onderhoud van materieel, en van de opleidingen. Of er rijksbijdragen of normvergoedingen op ander terrein zullen worden gegeven — en zo ja, welke —, schijnt vooralsnog onzeker te zijn, hetgeen voor de gemeenten allerminst een aansporing vormt om ter zake uitgaven te doen.

Gevraagd werd, tussen welke grenzen de aan de A-gebieden en de B-gemeenten toegedachte vergoedingen wegens commandovoering zijn gelegen. Geeft de Regering zich hierbij wel rekenschap er van, dat in de A-gebieden niet kan worden volstaan met een Hoofd Bescherming Bevolking en enig toegevoegd personeel, doch dat een apparaat, een dienst, in het leven moet worden geroepen, waarvoor personele uitgaven en materiële uitgaven nodig zijn, o.a. voor salarissen van Hoofd Bescherming Bevolking, een of twee plaatsvervangers en lager personeel, voor inrichting van een kantoor, voor bureaunkosten en voor kantoorbehoeften? Zijn voor het in vredestand verkrijgen en in gebruik nemen van een doeltreffenden, aan alle eisen beantwoordenden, commandopost afzonderlijke, redelijke vergoedingen geprojecteerd of krijgen — en zo ja, waarom? — gemeenten, die deswege uitgaven doen (bijv. Den Helder met f 41 000), daarvoor generlei vergoeding? Acht de Regering het in vredestand beschikken over en oefenen in een commandopost al dan niet van zodanige betekenis, dat de gemeenten dienen te worden aangespoord om ter zake het nodige te verrichten?

Hoe groot zijn, zo vroeg men verder, de vergoedingen wegens berging en onderhoud van materieel? Kan, indien deze, zelfs voor de grootste A-gemeenten, slechts enkele duizenden guldens per jaar bedragen, van redelijke vergoedingen worden gewaagd? Welke uitgaven zullen grote A-gemeenten alleen reeds voor het opslaan van extra-brandweermateriaal dienen te doen?

Welke rijksbijdragen dan wel normvergoedingen kunnen de gemeenten verwachten voor de gemeentelijke uitgaven wegens propaganda, werving en registratie, versterking van de politie, bouw van openbare schuilplaatsen, steun aan de zelfbescherming en voorzieningen ter verkrijging van voldoende bluswater?

Voor welke andere uitgaven met betrekking tot de bescherming van de bevolking zullen de gemeenten een rijksbijdrage, c.q. normvergoeding, ontvangen? Hoe groot zullen deze vergoedingen ongeveer zijn en tegenover welke gemeentelijke uitgaven behoort, naar het oordeel der Regering, geen rijksbijdrage te staan?

Op welke punten zal aan de gemeenten „enige meerdere armslag” (vgl. *Handelingen-Tweede Kamer*, zitting 1951—1952, blz. 2378) worden gegeven?

§ 2. Voor de inrichting van openbare schuilplaatsen, nabij drukke verkeerspunten, voor in totaal 100 000 personen zal volgens de Memorie van Toelichting op wetsontwerp no. 2215 (stuk no. 3) in de komende jaren een bedrag van f 5 miljoen nodig zijn. Blijkens die toe-

lichting zou voor 1951 moeten worden volstaan met een eerste begin van den bouw van openbare schuilplaatsen in de meest bedreigde gemeenten (Amsterdam, Rotterdam c.a., 's-Gravenhage c.a., Utrecht, Eindhoven en Amersfoort), waarvoor voor het jaar 1951 f 1 miljoen nodig zouden zijn. Voor 1952 zouden f 2,5 miljoen moeten worden uitgetrokken, welk bedrag mede zou zijn bestemd voor den bouw van openbare schuilplaatsen in de andere belangrijke A-gemeenten. De verdere voorziening in de behoeften aan openbare schuilgelegenheid zou, aldus de voren bedoelde toelichting, pas in 1953 ter hand worden genomen. De bouw van openbare schuilplaatsen in de B-gemeenten is, volgens die toelichting, behoudens enige uitzonderingen niet nodig.

Naar aanleiding van een bij de openbare beraadslaging over deze wetsontwerpen in de Tweede Kamer gestelde vraag, of bovengenoemd aantal van 100 000 personen niet te laag is geraamd (vgl. *Handelingen*, zitting 1951—1952, blz. 2358), heeft de Minister zonder portefeuille medegedeeld (vgl. t.a.p. blz. 2376), dat dit aantal berust op een raming van de Coördinatiecommissie voor de burgerlijke verdediging, en dat bij een later in de A-gemeenten en in de belangrijkste B-gemeenten gehouden onderzoek is gebleken, dat met dit aantal aan de wens, van de zijde der gemeenten geuit, kan worden tegemoetgekomen, mits men voor het overige zorg er voor drage, dat men zoveel mogelijk komt tot het (in oorlogstijd) vermijden van bevolkingsconcentraties, o.a. door het bevorderen van spreiding in de verkeersspitsuren en door het niet houden van markten en grote bijeenkomsten in de gevaren aantrekkende stadsdelen. Over het beleid ten aanzien van de openbare schuilplaatsen heeft, aldus de bewindsman, het Ministerie van Binnenlandse Zaken overleg gepleegd met verschillende gemeenten en „men meent in die gemeenten, dat men, mits men een zodanige oplossing zoekt, dat het mogelijk zal zijn voor bepaalde openbare schuilplaatsen gelegenheden te vinden bij viaducten of bruggen e.d., met het geprojecteerde aantal schuilplaatsen wel zal uitkomen”. (Vgl. *Handelingen*—Tweede Kamer, zitting 1951—1952, blz. 2376). Voor het overige erkende de Minister, dat „wij met het bedrag van vijf miljoen niet zullen uitkomen”, waarbij hij verklaarde, dat reeds besprekingen gaande waren over verhoging van dat bedrag.

Het vorenstaande gaf aanleiding tot het stellen van de volgende vragen:

a. Is in A-gemeenten met den bouw van openbare schuilplaatsen thans een eerste begin gemaakt, en zo neen, zal daarmee dan nog in 1952 in de meest bedreigde gemeenten (kunnen) worden aangevangen?

b. Welke belangrijke B-gemeenten komen voor den bouw van openbare schuilplaatsen in aanmerking?

c. Is het aantal van 100 000 personen, voor wie schuilplaatsen worden geprojecteerd, niet veel te gering?

d. Wordt nog vastgehouden aan de in Juli 1951 (vgl. wetsontwerp no. 2215, stuk no. 3) geopperde gedachte, dat de kosten van openbare schuilplaatsen voor 50, resp. 100, personen slechts f 6000, resp. f 8000, zouden bedragen, en zo neen, hoe groot zijn thans de geraamde kosten, en welke vergoeding wordt per schuilplaats aan de gemeenten toegedacht?

e. Ligt het nog in de bedoeling, voor 50 000 personen openbare schuilplaatsen nabij drukke verkeerspunten te laten bouwen en voor 50 000 personen schuilgelegenheid nabij drukke verkeerspunten te vinden door een verplichting tot openstelling bij luchtalarm van kelderruimten in grote gebouwen van hechte betonconstructie? Zo ja, welke vergoedingen zullen de gemeenten ontvangen voor noodzakelijke voorzieningen ten behoeve van laattbedoelde schuilgelegenheden?

f. Tot welk een bedrag zal het totaal van f 5 miljoen worden verhoogd?

Van andere zijde werd de vraag gesteld, tot welke uitkomst de besprekingen met den Minister van Wederopbouw en Volkhuysvesting ter zake van de schuilplaatsen hebben geleid. (Vgl. *Handelingen* Tweede Kamer, zitting 1951—1952, blz. 2376.)

§ 3. Vele leden stelden, dat bij deze wetsontwerpen soortgelijke opmerkingen op haar plaats zijn, als werden gemaakt in § 2 van het Voorlopig Verslag der Commissie van Rapporteurs uit de Eerste Kamer over wetsontwerp no. 1539.

Zo vestigden zij bijv. de aandacht op artikel 4 van het eerste wetsontwerp, hetwelk overeenstemming vereist tussen den Minister van Binnenlandse Zaken en de bewindslieden, wie de materie, waarvan hier sprake is, mede aangaat, alsmede op artikel 2 van het vierde wetsontwerp, hetwelk voorschrijft, dat ieder der Ministers in overeenstemming met den Minister van Economische Zaken heeft te handelen, doch voorrang toekent aan de Ministers van Oorlog en van Marine. (Ook boven den Minister van Economische Zaken?)

Voorts gewaagden zij van artikel 8 van dat wetsontwerp, waarbij eveneens den Minister-President zeer ver gaande bevoegdheden worden verleend. Naar aanleiding hiervan maakten zij de opmerking, dat in de Memorie van Antwoord op voren vermeld Eerste-Kamerverslag nopens wetsontwerp no. 1539 in § 2 geen bescheid is gegeven op de vraag, hoe uit de wet zal zijn te lezen, dat onder den „Minister-President” de Raad van Ministers zal zijn te verstaan.

Ten slotte spraken zij de vrees uit, dat toepassing van de ontworpen bepalingen zou leiden tot ambtenarenheerschappij.

§ 4. De artikelen 88 en 89 van het tweede wetsontwerp bevatten de mogelijkheid, in beroep te gaan respectievelijk van een oproep van den burgemeester bij den Commissaris der Koningin en van de beslissing daarop van laatstgenoemde bij de Kroon. Als gevolg hiervan duchtte men op het centrale punt veel onnodigen administratieven rompslomp. Gevoeglijk had, naar men meende, met een beroep op den Commissaris der Koningin kunnen worden volstaan.

Aldus vastgesteld den 14den Juni 1952.

TJALMA
DE VOS VAN STEENWIJK
VAN LIESHOUT
DE JONG.

2419

Ro. 162 a

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS
over het ontwerp van wet, inzake:

- a. bescherming van de bevolking;
- b. noodwachten voor de bescherming van de bevolking, de personeelsvoorziening van deze noodwachten en de rechts-toestand van dit personeel;
- c. verplaatsing van de bevolking;
- d. verzekering van het beschikbaar blijven van goederen in geval van oorlog, oorlogsgevaar, daaraan verwante en daarmee verband houdende buitengewone omstandigheden.

Nadat het Voorlopig Verslag der Commissie aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD

Het Voorlopig Verslag betreffende de ontwerpen van wet inzake de bescherming van de bevolking c.a. geeft de ondergetekenden aanleiding om, mede namens hun bij deze ontwerpen betrokken ambtgenoten, het onderstaande ter kennis van de Kamer te brengen.

I. Opmerkingen van algemene aard

De ondergetekenden hebben met erkentelijkheid er van kennis genomen, dat vele leden, blijkens hun op blz. 1 en 2 van het Voorlopig Verslag gedane verklaringen, hun waardering hebben uitgesproken voor de indiening van deze voorstellen en de wijze waarop in de ontwerpen is gestreefd naar een juiste verhouding tussen bemoeiingen van de centrale en die van de lokale Overheid.

De verdeling van taak en bevoegdheid, zoals die in de ontwerpen is neergelegd, doet naar hun oordeel recht wedervaren zowel aan het feit, dat, enerzijds, de onderhavige materie vele uitgesproken bovengemeentelijke facetten vertoont en dat de opbouw van de bescherming van de bevolking slechts doeltreffend kan worden voltrokken in het kader van een nationaal plan, als, anderzijds, aan de omstandigheid, dat de bescherming van de bevolking voor haar wel-slagen grotendeels is aangewezen op de toewijding en bekwaamheid van de plaatselijke gezagsdragers. Het spreekt in dit opzicht vanzelf, dat aan de centrale Overheid zekere bevoegdheden worden voorbehouden, maar daarbij is naar het oordeel van de ondergetekenden niet verder gegaan dan noodzakelijk is.

Terecht wordt in het Voorlopig Verslag de aandacht gevestigd op de positie van de burgemeester ten opzichte van de politiezorg tot handhaving van de openbare orde en rust en het opperbevel bij brand en brandbestrijding. Ook in de Wet betreffende bescherming tegen luchtaanvallen van 1936 berustte de plaatselijke uitvoering der wet bij de burgemeester.